1857. — N°. [illegible]

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

VRIJDAG 16 OCTOBER.

De Prijs der Courant is f12 in het jaar; de afzonderlijke Nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 15 October.

Bij Kon. besluit is benoemd tot Kantonregter te Woubrugge Mr. W. van Nauta Lemke, thans Kantonregter te Hindeloopen, uit welke laatstgemelde betrekking hij tevens eervol is ontslagen.

— Men verneemt, dat aan den Heer E. C. van Staden, Rijks-Veearts te 's Gravenhage, de eerste, aan den Heer L. Swars, Rijks-Veearts te Barendrecht, de tweede, en aan den Heer W. F. Steijgerwalt, Rijks-Veearts alhier, de derde premie te beurt is gevallen, voor gedurende het jaar 1856 het grootste aantal runderen met goed gevolg tegen de longziekte te hebben ingeënt, uitgeloofd door de Prov. Commissie tot bevordering van de inenting der longziekte op het rundvee in Zuidholland, terwijl aan den veehouder J. van der Burg, te Nieuwland bij Schiedam, de eerste premie is toegekend voor, als veehouder, het grootste aantal runderen te hebben laten inenten.

— Een der ingezetenen van Sommelsdijk, Dr. van Es, thans 83 jaren oud, vierde op den 11den dezer met zijne vrienden, den 60sten verjaardag van den zeeslag tusschen onzen Admiraal van Winter en den Engelschen Vlootvoogd Duncan, waarbij hij als Chirurgijn-Majoor op het schip *Monnickendam* tegenwoordig was.

— Nabij Harderwijk had Maandag nacht een treurig voorval plaats. Van een aldaar liggend schip waren schipper en knecht overeengekomen, uithoofde het weder zeer stil was, dat de laatstgenoemde in den voornacht en de schipper in den nanacht zouden werkzaam zijn. In den voornacht viel de knecht aan het roer zittende in slaap, en kreeg door de wending daarvan zulk een slag met de giek aan het hoofd dat hij onmiddellijk dood bleef.

— Uit het dorp Afferden (Gelderland) is een arbeider gevankelijk naar Nijmegen overgebragt, die bij de aldaar plaats gehad hebbende kermis, in twist was geraakt met een landbouwer, en hem zoodanig heeft verwond, dat hij aan de gevolgen is overleden. Het slagtoffer stond als zeer twistziek bekend en was uit dien hoofde op den voor hem zoo noodlottigen avond reeds in verscheidene herbergen ter deure uitgewezen.

— Uit Winterswijk wordt gemeld dat aldaar de hoop meer en meer verlevendigd wordt op het vinden eener steenkolenlaag.

— Uit de Pruissische stad Vreden wordt het volgende gemeld: Zaturdag kwamen alhier 17 wagens en karren uit Winterswijk aan, welke, meest alle bestuurd door Scholte-boeren dier gemeente, 167 mudden rogge herwaarts overbragten, als de opbrengst van eene collecte, aanstonds na den brand door eene commissie uit notabele ingezetenen bestaande aldaar gehouden, en welk koorn tot hiertoe daar was bewaard, dewijl hier de plaats ontbrak om het te ontvangen.

— Het *Friesch Weekblad* zegt uit eene goede bron te vernemen, dat zich thans te Parijs een raad van administratie, bestaande uit acht mannen, waaronder van den eersten rang en invloed in Frankrijk, heeft geconstitueerd, ter voltooijing der spoorweg-zaak van Noord-Nederland.

— Van de *Monumens typographiques des Pays-Bas au quinzième siècle. Collection de fac-simile publiée par* J. W. Holtrop, is de tweede aflevering verschenen. De volgende facsimile komen er in voor: 1°. Een blad van den tweeden (volgens Koning) Hollandschen druk van den *Spieghel onser behoudenisse*; 2°. twee bladen van pargamentdrukken van *Alexandri Galli Doctrinale*, met aan Haarlem toegekende letters gedrukt, 3°. en 4°. de beide zijden van het 45ste blad van *Ludovici de Roma Singularia juris*, zijnde op de keerzijde gedrukt het begin van *Pii II Tractatus Epitaphie*; de lettersoorten der twee werken verschillen geheel, doch het bezigen daarvan op hetzelfde blad getuigt voor beider aanwezigheid op dezelfde drukkerij; met opzet zijn de facsimile, even als de originele, op één vel papier afgedrukt; 5°. drukken van een onbekenden drukker te Schiedam; 6°. drukken van Johannes Andrieszoon te Haarlem. Behalve de Kon. Bibliotheek en het Museum Meermanno-Westreenianum hebben de verzamelingen der Heeren Mr. J. Enschedé, te Haarlem, en Cohn (Asher en Comp.), te Berlijn, bouwstoffen voor deze aflevering bijgedragen, waarin als bijzonder merkwaardig mag beschouwd worden het dubbele facsimile van de *Ludovici de Roma Singularia juris*; over den strijd, waartoe dit werk, in betrekking met de uitvinding der boekdrukkunst, aanleiding heeft gegeven, vergelijke men de werken van A. A. Renouard en A. de Vries. Volgens het op den omslag medegedeelde zijn de laatstgemelde facsimile ontleend aan het exemplaar (het eenige in Nederland), in het bezit van den Heer Enschedé. (*A. K. en L. B.*)

— Mevr. de Wed. Dr. W. Storm, die eene kolonie in de Ver. Staten van N. Amerika wenscht op te rigten, heeft eene oproeping gedaan tot plaatsing van jongelieden, op gelijke voorwaarden als er onlangs eenigen naar de Kaap de Goede Hoop zijn vertrokken. Deze jongelieden zullen vrijen overtogt genieten tot in den Staat Tenessee, benevens eene uitrusting gelijk aan de jongelieden is verstrekt, die naar de Kaap zijn vertrokken. Zij moeten den ouderdom van 14 à 15 jaren bereikt hebben en aldaar tot hun 21ste jaar werkzaam blijven, en zullen dan f250 bekomen; na verloop van dien tijd, kunnen zij naar eigen goedvinden terugkeeren of zich vestigen waar zij dit het wenschelijkst zullen achten. De Damesvereeniging *Dorcas* te Delft, heeft zich bereid verklaard, om voor belanghebbenden de bezorging van een en ander op zich te nemen.

— Aan de Tweede Kamer is van Regeringswege op nieuw het wetsontwerp tot voorziening in de financiële belangen der gemeente Haarlemmermeer toegezonden, de bevoegdheid verleenende om gedurende 5 jaren eene gemeentebelasting van f1.— per bunder te mogen heffen van die landen, die vrijdom van gemeentebelasting genieten. In de Memorie van Toelichting wordt gezegd, dat het voorstel van Dijkgraaf en Heemraden, om in de behoeften te voorzien door den afstand van wege het rijk aan de gemeente van de onverkochte dorpsgronden en van het grootste gedeelte der gronden aan den Cruquius, op eene waarde van f36,000 geschat, onvoldoende is bevonden. De toestand van de gemeente vordert intusschen dringend voorziening. Gedep. Staten weigeren de goedkeuring der begrooting, zoolang de middelen tot dekking der uitgaven niet zijn aangewezen, en hebben slechts magtiging verleend om tot de helft der aangevraagde sommen uitgaven te doen uit die posten der begrooting, waartegen bij hen geene bedenking bestaat. Het gevolg hiervan is dat sedert 1 Julij geene betalingen meer kunnen geschieden en dat jaarwedden van Veldwachters, Onderwijzers enz. onvoldaan moeten blijven.

— In ons vorig nommer hebben wij de wijziging medegedeeld, door den Minister van Financien in de wet op de middelen voor 1858 aan de Tweede Kamer voorgesteld. In de daarbij gevoegde Nota leest men ter toelichting het volgende:

„Volgens de bestaande wettelijke verordeningen, regelende den accijns op het geslagt, wordt deze belasting geheven in verhouding van de waarde van het vee op het tijdstip der aangifte tot slagting. Die waarde wordt door den aangever zelven opgegeven, en de ambtenaren van 's Rijks belastingen hebben de bevoegdheid om, bij te lage aangifte, het vee tegen uitkeering der opgegeven waarde, verhoogd met 7 ten honderd, tot zich te nemen. Op dezen algemeenen regel bestaat eene uitzondering, door namelijk in zoodanige steden en plaatsen, alwaar het noodig wordt geacht, den accijns te doen heffen bij het stuk, soort en gewigt van het slagtvee, in verband met zijne waarde volgens een daartoe uit te vaardigen tarief, zoodanig ingerigt, dat hetzelve gegrond zij op den plaatselijken loopenden prijs van het slagtvee. Deze uitzondering is in verschillende steden ingevoerd, zoodat thans tariven bestaan in ééne stad in Gelderland, in 13 steden in Zuidholland, in 11 in Noordholland, in 5 in Zeeland, en in de provincien Utrecht, Groningen en Limburg ieder in ééne stad. Nagenoeg al deze tariven dagteekenen van de jaren 1843, 1845 en 1847 en zijn dus geschoeid naar de prijzen, die het vee in gezegde jaren had. Het behoeft naauwelijks gezegd te worden dat, vooral in de laatste jaren, die prijzen zeer aanmerkelijk zijn gestegen, waarvan het gevolg is, dat daar waar tariven bestaan, de belasting reeds sinds geruimen tijd naar een aanzienlijk lager cijfer wordt geheven dan volgens de wet geschieden moest. Daarover zijn herhaaldelijk klagten bij het bestuur ingekomen uit die streken, waar de belasting volgens eigen aangifte wordt geheven, en alwaar men derhalve met opzigt tot het op te brengen cijfer van belasting in eene ongunstige verhouding verkeert tegenover hen, die volgens tarief veraccijnsen. Nu de ervaring had geleerd, dat de hooge stand der veeprijzen niet van voorbijgaanden aard is, meende de Regering die klagten niet langer buiten gevolg te mogen laten, en diensvolgens werden voor de meeste gemeenten nieuwe tariven gearresteerd. De nieuwe tariven zouden meerendeels met den 1sten October jl. in werking treden; doch naauwelijks waren zij ter kennisse van de betrokken ingezetenen gebragt, of er kwamen adressen en vertoogen tegen in, de strekking hebbende dat de oude tariven mogten blijven gehandhaafd. De aanleiding daartoe werd hoofdzakelijk gevonden in het bezwaar dat de vleeschprijzen wederom zouden moeten worden verhoogd en het zich verschaffen van dat zoo nuttige voedsel voor den middenstand meer en meer bezwarend zoude worden. Hoezeer de Regering dit bezwaar beaamde, kon zij echter, aan het geuite verlangen niet toegeven, daar de herziening een maatregel van billijkheid was tegenover andere belastingschuldigen. Zij kon echter ook niet onverschillig blijven omtrent het met zoo veel kracht voorgezette bezwaar omtrent de hoogte der vleeschprijzen, en zij heeft alzoo in opzettelijke overweging genomen, of en in hoe verre daaraan op eene wettige wijze zoude kunnen worden te gemoet gekomen. Het spreekt van zelf dat het hier eene vermindering van de belasting moest gelden, wer-

kende ten gunste zoowel van hen die naar een tarief als van hen die naar eigen aangifte veraccijnsen.

's GRAVENHAGE, 15 October.

Z. M. heeft aan zijnen gezant te Weenen J. D. B. A. Baron van Heeckeren van Beverwaard, vergunning verleend tot het aannemen van de versierselen der Orde van Medjidye 1ste kl., hem door den Sultan van Turkye geschonken.

— Bij de Prov. School-Commissie alhier hadden zich voor de examina van den 3den en 4den rang 55 adspiranten aangemeld, waarvan er slechts 35 zijn toegelaten.

— Volgens de *Schelde* zullen de onderhandelingen over de hernieuwing van het handelsverdrag tusschen Nederland en Belgie binnen weinige dagen worden hervat. Naar men zegt is de quaestie van den spoorweg van Antwerpen naar den Rijn ter zijde gesteld, zoodat nu beide partijen het gemakkelijk over de andere punten zullen eens worden.

— De belangstelling in het lot der Maleijers blijft steeds aanhouden; zij worden in de gevangenis door aanzienlijke personen bezocht, en voortdurend worden hun allerlei versnaperingen toegezonden.

— De persoon v. E. is in cassatie gekomen tegen de uitspraak van het Prov. Geregtshof in Zuidholland, waarbij was bevestigd het vonnis der Arrond.-Regtbank alhier, in de zaak van het dragen eener schutters uniform, tot welk wapen v. E. niet behoorde.

— Gisteren avond is uit het Zieken levenloos opgehaald het lijk eener jonge dochter. Als oorzaak van dit onheil wordt opgegeven, dat zij in het water is gestort, doordien zij daaruit een hondje wilde redden, dat zij gewoonlijk des avonds uitliet.

— De afdeelingen van de Tweede Kamer zetten dagelijks het onderzoek over de verschillende aanhangige wets-ontwerpen voort. Zij zijn thans genaderd tot de ontwerpen tot bevordering van den aanleg van spoorwegen. Van verschillende zijden bekomen de leden der Kamer te dien aanzien belangrijke inlichtingen en mededeelingen. O. a. verneemt men, dat de Administrateur délégué de la banque internationale suisse, de Heer Blyse, Concessionnaris van den spoorweg van Vlissingen tot den Rijn, aan de leden eene memorie heeft doen toekomen, waarin hij het onmiskenbare groote belang van de spoorwegen in het algemeen en van dien van Vlissingen tot den Rijn in het bijzonder aantoont en met statistieke opgaven staaft. Die spoorweg moet de kortste gemeenschap tusschen de Noordzee en den Rijn vormen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

BELGIE.

BRUSSEL, 14 October.

Men verwacht eerstdaags een allerbelangrijkst regtsgeding. Te Leeuw St. Pierre heeft de Pastoor Rombouts, in overeenstemming met den Burgemeester en het bureau van liefdadigheid eene inzameling gedaan voor de oprigting van een hospitaal. Nadat 33,000 fr. waren verkregen eischte het bureau de storting, maar de Heer Rombouts verklaarde dat hij de gelden, zoowel met goedkeuring van den Aartsbisschop van Mechelen als van de inteekenaren, zou gebruiken voor de vestiging eener inrigting van godsdienstig onderrigt, onder bestuur van geestelijke zusters. Men zal thans alle mogelijke pogingen aanwenden om het geld voor het oorspronkelijke doel terug te krijgen.

— Een uitdrager te Gent bezat reeds sedert jaren een oude kast die hij maar niet kon verkoopen. Hij besloot dit meubel in stukken te hakken, maar ontdekte, daarmede bezig zijnde, eene verborgene lade, met 36,000 fr. in bankpapier en twee beursjes met goud geld.

ENGELAND.

LONDEN, 13 October.

Het gerucht omtrent de terugroeping van Lord Canning bevestigt zich niet. Men zegt dat de Regering hiermede zal wachten tot aan de bijeenkomst van het Parlement. Het ontslag van dien ambtenaar zou een geschikt middel zijn om de oppositie te vrede te stellen.

— Van den Secretaris der O. I. Compagnie te Calcutta is het volgende berigt van 9 Sept. ontvangen: Men rekent, dat Generaal Outram zich den 12den Sept. met Generaal Havelock zou kunnen vereenigen, en dezen met 1270 man en eene batterij artillerie versterken, als wanneer zij gezamenlijk tot ontzet van Lucknow zouden oprukken. Den 2den September was de bezetting dezer plaats nog vol moed en goed voorzien van leeftogt en krijgsbehoeften. Twee afdeelingen inlandsche troepen uit Madras waren van Raneeganze vertrokken om de groote wegen te zuiveren, en de Gouverneur van Nepaul had 1000 man afgezonden om de rust in de districten aan den linkeroever van de Ganges te bewaren. Wat Delhi betreft, meende men, dat de belegeraars tegen de helft van September 15000 man sterk zouden zijn, en dat alsdan de storm zou worden ondernomen. De troepen waren vol moed; de levensmiddelen zijn in overvloed voorhanden. Scinde is getrouw gebleven, en de opvolger van Ghoolah Sing heeft genoegzaam alleen voor de leening, in dat landschap ondernomen, ingeschreven.

De openbaarmaking dezer berigten heeft gunstig op het publiek gewerkt; niet omdat zij nieuwe daadzaken behelzen, maar omdat zij de gunstige verwachtingen, vroeger opgewekt, bevestigen. Men gelooft dat alles zonder overdrijving maar ook zonder terughouding is medegedeeld.

— Van de gelden voor de slagtoffers van den Indischen opstand bijeengebragt zijn dezer dagen 18,000 £ naar Calcutta overgemaakt. De *Times* heeft het overschot van de vroeger ingezamelde gelden, ten behoeve van het Krim-fonds, ten bedrage van 3082 £, voor die ongelukkigen afgestaan.

— Het schip *Austria* dat op den 5den dezer met troepen naar Indie van Plymouth was vertrokken, is weder teruggekeerd, hebbende door den storm twee ankers, vier booten en bijna al de verschansingen en tuigaadje verloren. Een soldaat was mede verdronken.

— Onze stad is nog altijd vol over de ontdekking van dien noodlottigen reiszak op de Teems. Het gerucht dat het lijk gebruikt is voor wetenschappelijke onderzoekingen, is onaannemelijk. De policie heeft nog geen zeker spoor in deze zaak kunnen vinden, maar vertrouwt hierin te zullen slagen door middel van de kleederen en den reiszak. De kleedermakers alhier hebben verklaard dat de kleederen van buitenlandsch maaksel zijn. Vele personen hebben bij deze gelegenheid aangifte gedaan van bloedverwanten en vrienden, die in de laatste dagen plotseling zijn verdwenen, waaruit blijkt dat zulks alhier, zelfs onder de gegoede klasse, zeer dikwijls plaats heeft. Wel heeft men twee hoofden gevonden, maar die zijn blijkbaar uit eene ontleedkundige school afkomstig. Allerwaarschijnlijkst heeft de moord plaats gehad in een dier slechte huizen, die in de nabijheid der rivier maar al te veel gevonden worden. Uit het onderzoek der Geneesheeren is gebleken: dat het nog niet zeker is dat het lijk dat van een mannelijk persoon is; dat eenige stukken van het ligchaam als gekookt waren en dat de verminking door eene in de ontleedkunde ongeoefende hand was gedaan.

De policie heeft eenig vermoeden op twee vrouwen, maar durft zich voorzigtigheidshalve daaromtrent niet uitlaten. In de nabuurschap van St. George Road is nu drie weken geleden een persoon verdwenen, die de algemeene opmerkzaamheid tot zich trok, zoowel door de veelheid zijner uitgaven, als door de juweelen, edelgesteente enz. die hij droeg. Zijne zakken waren altijd vol geld en het was zijn grootste vermaak zijne kennissen rijkelijk te onthalen. Deze man heeft men in een berucht huis van Old Drury zien binnentreden, maar later niets meer van hem vernomen. Wat zijne kleederen betreft, zou er veel overeenkomst zijn met die bij het lijk gevonden. Alles is slechts gissing, maar het onderzoek wordt met ijver voortgezet.

— Zondag morgen zijn in een tunnel van den Great Northern spoorweg drie arbeiders vermorseld, door twee elkander voorbijgaande treinen. Ook nabij Derry in Ierland heeft de botsing van een trein met een kolenwagen aan twee machinisten het leven gekost.

— Tusschen de Vereenigde Staten en den Koning van Siam is een verdrag gesloten, gelijk aan de overeenkomsten door Frankrijk en Engeland met dien Vorst gesloten. Rusland was tot een gelijk oogmerk te Bangkok in onderhandeling.

— Te New-York hebben in de laatste weken niet minder dan 270 faillissementen plaats gehad.

— Uit Havana wordt gemeld, dat bij Cardenas op nieuw een slavenhaler is genomen, die een 500-tal slaven aan land wilde zetten. De Kapitein was een Noord-Amerikaan en de bemanning bestond bijna geheel uit Spanjaarden en Portugezen.

— De Mexikaansche bladen bevatten het verhaal van verschrikkelijke mishandelingen die een man, in de nabijheid van Tecoman woonachtig, aan zijne vrouw heeft doen ondergaan. Guadalupe Escudero, een man reeds op jaren, had eene nog jonge vrouw gehuwd en vatte spoedig verdenking op omtrent hare huwelijkstrouw. Hij kwam op het denkbeeld om haar door herhaalde geeseling tot bekentenis te brengen. De vrouw, hoewel onschuldig, deze handeling moede, bekende alles wat hij verlangde. Maar nu begon haar lijden eerst regt. Woedend geworden geeselde hij haar drie malen daags, en dompelde haar daarna in het water. Daar het monster afgezonderd in een bosch woonde, kon hij deze en nog andere martelingen zeer goed volbrengen. Na twee maanden is het de ongelukkige vrouw echter gelukt aan zijne handen te ontkomen en genoemd dorp te bereiken. Op hare verklaringen is de schuldige terstond in hechtenis genomen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 13 October.

De Keizer zal den 20sten naar Compiègne vertrekken om aldaar gedurende eene maand te verblijven. De geruchten omtrent eene zamenkomst van den Keizer met dien van Oostenrijk aan het Beijersche Hof blijven stand houden. De *Mon. de la Flotte* zegt dat de Keizer voornemens is voor het eind dezer maand naar Marseille te gaan.

— Bij Keiz. besluit is een nieuw reglement voor het Collège de France vastgesteld. Deze inrigting van hooger onderwijs stond tot nog toe schier geheel onder bestuur der vergadering harer Hoogleeraren; bij het nieuwe reglement wordt zij onder regtstreeksch en onmiddellijk gezag des Ministers van Onderwijs gesteld. Men noemt dezen maatregel een *coup d'état scolastique.*

— De Keizer is voornemens, de nederlaag van Attila in 451, op het Attilaveld bij Châlons, door een gedenkteeken te vereeuwigen.

— Het bevestigt zich dat onze Regering aan die van Engeland het aanbod heeft gedaan, om de troepen naar Indië bestemd, over Fransch gebied te laten trekken. De Engelsche Regering zou dit aanbod nog niet hebben aangenomen, uithoofde van de moeijelijkheden verbonden aan de inscheping van troepen en materieel in onze havens.

— Te Barst (dep. van de Moezel) leeft nog een krijgsman, Potré genaamd, die gediend heeft bij de batterij, waarover Bonaparte, tijdens het beleg van Toulon, bevel voerde. Hij is 83 jaren oud. De Keizer heeft naauwkeurige inlichtingen omtrent hem gevraagd.

— Van Camaret (dep. Finistère) verneemt men de schipbreuk van onderscheidene vaartuigen: zoo als van de *Parisienne,* van Nantes, waarbij van de bemanning (17) slechts 2 personen zijn gered; de *Célestine,* van Bordeaux, waarvan de bemanning is gered; gelijk ook die van de *Anna Yvonna,* van Auray. Ook de Engelsche brik *Volant* is vergaan, maar het is mogen gelukken de manschap te redden.

— Treurig zijn de berigten die men nog uit het Zuiden des lands ontvangt over de plaats gehad hebbende overstroomingen. Het water was nog

60 duimen hooger gestegen dan op 10 September. De Maire van Colombiers heeft zijn dood in de golven gevonden en zijn lijk is nog niet gevonden. De eigenares van een molen te Jaujac zag haar pand door het water vernielen, en moest uren lang met den dood voor oogen op een muur zitten, met drie kinderen in de armen gekneld, voor dat men haar kon redden.

— Tijdens den laatsten storm zag men te Havre eene boot de haven verlaten, bemand met 8 personen uit die plaats en een vreemdeling in hun midden. Iedereen was op dat gezigt met angst vervuld, maar later vernam men dat het hier eene weddenschap gold. Na een bepaald punt bereikt te hebben kwam de boot behouden terug. Ieder der manschappen ontving 100 fr. en de wedder heeft, naar men zegt, daarmede 2000 fr. verdiend. Zonder twijfel, zegt het Dagblad van genoemde stad, is het eene dappere daad zijn leven te wagen om natuurgenooten te redden, maar zijn eigen leven in gevaar te stellen, en vooral ook nog dat zijner medemenschen, alleen met oogmerk om te bluffen, zulks kan minstens eene slechte daad genoemd worden.

— Uit Marseille wordt gemeld dat de diligence tusschen Brignôlles en Aix door twee gewapende personen is aangehouden. Met zware bedreigingen hebben zij de reizigers al hun geld afgeperst, en zijn al morrende met 400 fr. vertrokken. Aan een der reizigers was het gelukt nog 1000 fr. in zijne laarzen te verbergen, welke som aan hun onderzoek is ontsnapt.

— Te Cazeneuve, dep. Vaucluse, is eene belangrijke zwavelmijn ontdekt; met de ontginning zal men spoedig een aanvang maken.

— Den 9den dezer heeft te Toulon, in de diergaarde van den Heer Charles, gedurende de avondvoorstelling de schoone Nubische leeuwin drie welpen geworpen, een waarvan terstond door de moeder werd verslonden; ten einde de twee anderen te redden, begaf de Heer Charles zich terstond in het hok der leeuwin en haalde deze er uit, ten einde te trachten ze groot te brengen.

— Te Fumel (dep. Lot et Garonne) heeft een meisje van 3½ jaar van hare tante, onder eenig voorwendsel, een mes gevraagd, en al spelende daarmede voortgaande hetzelve met kracht naar eene vrouw die aan tafel zat geworpen. De vrouw, 44 jaren oud, werd daardoor in het hart getroffen en overleed twee uren daarna.

— Uit onze koloniën aan den Senegal zijn zeer gunstige berigten ontvangen; Volgens de verslagen van het expeditie-corps had de Gouverneur Faidherbe, aan het hoofd der ontvangen versterkingen, de sterkte Somrom, aan den voet van een keten van rotsachtige heuvels, tusschen Bakel en Senoudiban gelegen, aangetast. Die sterkte werd door een Opperhoofd, Malik genaamd, verdedigd, die, na eenige dagen van beleg, de plaats verlaten heeft, zonder de bestorming af te wachten. De Profeet Al-Hadji, door onze troepen vervolgd, is naar Khourouba gevlugt. Boudou en Khasso zijn van zijne bende bevrijd en de hooge dunk dien zijne bijgeloovige landgenooten voor hem opgevat hadden is nu voor immer vernietigd.

SPANJE.

MADRID, 11 October.

De ministeriële crisis is nog niet opgelost. Maarschalk Narvaez heeft echter zijn ministerieel Hôtel verlaten. Naar men zegt zou de Koningin na lang dobberen besloten hebben, om de verschillende rigtingen die zich onder de vrijzinnige partij voordoen, in het nieuwe kabinet op te nemen, maar waarschijnlijk zal haar dit niet gelukken. De Heer Bravo Murillo wordt steeds als de man beschouwd die aan het hoofd van het nieuwe Ministerie zal staan.

— Ter opleiding van Officieren voor de Marine is thans eene kweekschool opgerigt.

— In het arrondissement Mota del Marques, Prov. Valladolid, werd dezer dagen een bruiloft gehouden. De dochter van een rijk grondbezitter was in den echt getreden, en naar de gewoonte des lands mogt iedereen binnenkomen en aan het feest deel nemen. Tegen 10 ure des avonds trad een persoon in, die de jonggehuwden op eene schandelijke wijze begon te honen. De gasten dwongen dien persoon het huis te verlaten, dat hij ook deed, zeggende: tot straks. Toen de jonggehuwden, begeleid door eenige hunner betrekkingen later het ouderlijk huis verlieten, werd de vrouw bij het omslaan eener straat, plotseling door een man met een dolksteek doodelijk getroffen. De broeder van het slagtoffer maakte zich van den moordenaar meester, maar moest hem, zwaar gewond wordende, weder loslaten, en overleed mede twee uren daarna aan zijne wonden. Later is de schuldige echter gevat en doet bij zijne verhooren eene helsche vreugde blijken.

— De berigten uit Lissabon vermelden de toeneming der koortsziekte aldaar. Eene Commissie van deskundigen heeft verklaard, dat hoewel niet bij alle, echter bij vele lijders de kenteekenen van gele koorts aanwezig zijn. Dagelijks sterven er 15 à 18 personen, en alle mogelijke maatregelen worden genomen om de verspreiding der besmetting tegen te gaan; echter is de ziekte reeds naar Oporto en Vigo overgeslagen.

ITALIE.

In den loop dezer maand zal de Paus op nieuw een uitstapje in zijne Staten doen en onder anderen Civita-Vecchia, Cornetto, Porto d'Anzio en Terracine bezoeken.

— De Minister van Binnenl. Zaken in den Kerkelijken Staat, Mgr. Milesi, heeft eene statistiek des lands openbaar gemaakt, waarop echter weinig staat is te maken, want daarin wordt o. a. opgegeven dat het getal gehuwde mannen dat der gehuwde vrouwen met 100,000 overtreft.

— Op den spoorweg tusschen Turyn en Genua zijn op 7 Oct. door eene botsing van twee treinen verscheidene wagens vernield en eenige personen gedood of gekwetst. Op den 12den is de spoorweg tusschen Milaan en Venetië ingewijd.

— De stad Carrara, in Modena, is in staat van beleg gesteld, en de bezetting versterkt, van wege de aldaar plaats gehad hebbende ongeregeldheden, die aan eenige personen het leven hebben gekost.

PRUISSEN.

BERLIJN, 13 October.

Het laatste bulletin omtrent den toestand des Konings is minder gunstig dan het vorige, zoodat die voortdurend zorgelijk blijft. Echter hebben de Geneesheeren veel hoop op zijn behoud.

— De onlangs te Breslau overleden weduwe van Generaal von Steinwehr, heeft aan het Fredrik-Wilhelms hospitaal alhier ongeveer 50,000 th. vermaakt.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 12 October.

Een der voornaamste bankiershuizen alhier heeft zijne betalingen gestaakt, namelijk het huis Boscoritz. Men hoopt echter dat men dit huis op de eene of andere wijze zal te hulp komen, daar het actief grooter is dan het passief.

— In verschillende oorden van Hongarije hebben weder branden plaats gehad. De zwaarste was te Alsö-Palajta, waar 50 huizen en 70 stallen en schuren vernield werden, ten gevolge van de onvoorzigtigheid van een kind dat met lucifers speelde.

RUSLAND.

Den 8sten October hebben de Keizer en de Keizerin hunne intrede te Warschau gedaan. De geestdrift der bevolking was bij die gelegenheid buitengewoon groot.

— Op voorstel van de Synode te Petersburg, heeft de Keizer het houden eener collecte toegestaan, waarvan de opbrengst bestemd is tot oprigting eener Grieksche kerk, in de straat St. Honoré te Parijs.

— Voor den wederopbouw van Sebastopol zijn 6 millioen roebels aangewezen. Men zal daarbij meer letten op het herstellen der openbare gebouwen, dan wel van de vestingwerken aan de zuidzijde, en dit laatste te minder, vermits die, welke aan de noordzijde der haven zijn gelegen, onaangeroerd zijn gebleven, en met weinig kosten nog veel sterker kunnen worden gemaakt.

— Op den 16den Julij heeft een onbekend persoon aan de gevangenis te Tumene, gouvernementschap Tobolsk, 9 stukken lijnwaad gebragt, als een geschenk ten dienste der gevangenen. Na de overgave verwijderde de man zich terstond. Bij het ontrollen der stukken vond men daarin eene geldswaarde van 6429 roebels in theepapier gewikkeld.

TURKYE.

De plundering van de groote karavaan van Damascus door de Bedouinen heeft aldaar eene rijzing in den prijs van verschillende artikelen te weeg gebragt. De Perzische tabak wordt thans zeer duur verkocht. Ook de Engelsche geweven stoffen zijn in prijs gestegen. De Bedouinen verkoopen de gestolen goederen voor een vierde van de waarde.

KERKNIEUWS.

Door de Remonstrantsch-Geref. gemeente te Utrecht is tot Predikant beroepen Ds. M. Cohen Stuart, te Alkmaar.

— Ds. Kraaijenbelt, Pred. te Overschie, heeft het beroep naar Scheveningen aangenomen.

STADS BERIGTEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN; —

Gezien het adres van BARTHOLOMEUS ANTONIUS VAN DIJK, *Broodbakker*, wonende alhier, waarbij deze vergunning vraagt tot de plaatsing van een *Bakkersoven* in het huis aan de Botermarkt, geteekend Wijk IV. No. 31,

Alsmede het door Gedeputeerde Staten van Zuidholland in hunne handen gestelde request van JOHANNES CORNELIS TURION, *Grutter*, alhier woonachtig, houdende verzoek om verandering te mogen maken in de inrigting van den *Stoomketel*, in het huis aan den Nieuwen Rijn, geteekend Wijk VII. No. 96, kadaster Sectie I. No. 1640,

Gelet op Zr. Ms. besluit van den 31sten Januarij 1824 rakende vergunningen ter oprigting van sommige Fabrijken en Trafijken.

Doen te weten, dat tot het hooren der eigenaars en bewoners van de naastbijgelegene en belendende panden, ten opzigte der informatiën *de Commodo et Incommodo*, door Burgemeester en Wethouders zal worden gevaceerd, op het Raadhuis dezer Gemeente, op Maandag den 19den October aanst., des voormiddags ten 11 ure; zullende de belanghebbenden verpligt zijn, hunne bezwaren tegen die verzoeken op dien tijd in te brengen, terwijl bij verzuim daarvan, zij gehouden zullen worden, zich tegen de inwilliging niet te hebben verzet.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
LEYDEN, 15 October 1857. VAN LIMBURG STIRUM, Burgemeester.
v. PUTTKAMMER, Secretaris.

Burgerlijke Stand.

Van den 8 tot en met den 14 October 1857.

BEVALLEN: M. E. van der Lely, geb. Pardon, D. — H. A. de Ligne, D. — F. W. van der Kop, Z. — J. M. Speel, geb. Uljee, D. — S. Stavelen, geb. van Tongeren, D. — M. D. R. Biessot, geb. Sciarone, D. — P. Zwanenburg, geb. Hakkaart, D. levenl. — J. M. van der Wilg, geb. Leufgens, Z. levenl. — J. van der Linden, geb. Ligtvoet, Z. — J. C. Haas, geb. Ferwerda, D. — C. E. van der Mark, geb. van Goudriaan, D. — J. Geenjaar, geb. Berg, Z. — P. Keyzer, geb. Groenendijk, Z. — G. de Munnik, geb. Bosmaar, Z. — A. M. Wijtenburg, geb. Carton, Z. — A. Wijling, geb. Piket, D. — C. D. Pommee, geb. van Oeijen, D. — G. la Rivière, geb. Jans, D. — C. Bey, geb. Overmeer, D. — J. M. Crama, Z. — J. Welling, geb. Keereweer, D. — J. W. van Liefland, geb. Plieger, Z. — C. van Waalwijk, geb. Kooreman, D. — J. te Boekhorst, geb. Verhaar, Z. — R. Goldberg, geb. van Straten, Z. — A. van Aukum, geb. van Zijn, D.

GEHUWD: W. F. Taverne, Jm. en J. M. van Putten, Jd. — J. Reigersbergen, Jm. en A. J. Beekman, Jd. — J. Pynaken, Jm. en M. Beurse, Jd. — P. le Maitre, Jm. en C. Dreef, Jd.

OVERLEDEN: J. Berlemon, 20 j. — W. P. Kluit Jr., 61 j. — P. J. van der Poel, 56 j. — B. J. Loos, Z., 8 d. — A. van Klaveren, Z., 8 j. en 7 m. — Louisa Sophia Lens, 26 j. — P. L. J. Rewijk, Z., 2 m. — B. Hellings, 71 j. — H. J. C. van Vugt, geb. Neeb, 23 j. — A. C. Brücer, D., 3 w. — D. A. Daneel, Z., 1 j. en 8 m. — J. Beekman, 66 j. — D. Kramp, 21 j. — J. Teske, Z., 11 j. en 6 m. — A. Klein, Z., 3 m. — J. F. van Tongeren, Z., 5 m. — M. Beeks, 56 j. — Anna Ma. van Luxemburg, 40 j. — E. van der Voet, geb. Brugman 79 j. — H. Jansen, geb. Koolmoes, 30 j. — G. Dreef, 78 j. — T. Zimmelman, geb. Boudewijnse, 87 j. — M. J. H. Fraikin, D., 13 m. — Agatha Joha. van der Pauw, 77 j. — P. H. Aalbersen, 47 j. — S. J. H. Hoppenbrouwer, D., 3 m.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd: Mr. P. VAN OUTEREN,
EN
C. E. SCHUURMAN SCHIMMEL.

15 October 1857.

Voor de vele blijken van deelneming, bij het overlijden van Vrouwe P. J. VAN EGMOND, Weduwe van Wijlen den Hoogleeraar M. J. MACQUELIJN, ondervonden, betuigt de Familie bij deze, haren opregten dank.

LEYDEN, 15 October 1857.

Al degenen die iets te vorderen hebben van, verschuldigd zijn aan of Goederen, Gelden, Papieren of Bescheiden onder zich mogten hebben, behoorende tot den gemeenschappelijken Boedel en Nalatenschap van Wijlen den Heer DIRK of THEODORUS VAN WIERINGEN en mede Wijle zijne Huisvrouw Mejufvrouw AALTJE VROLIJK, beide gewoond hebbende en overleden te *Hazerswoude*, gelieven daarvan **opgave of betaling** te doen vóór of op den 31sten October 1857, ten Kantore van K. N. HENGEVELD, Notaris te *Hazerswoude*.

M. M. VAN PRAAG,
Noordeinde,

heeft de eer zich bij zijne geachte Begunstigers beleefdelijk aan te bevelen tot het leveren van de beste soorten **Steenkolen**, tot de minst mogelijke prijzen.

LEYDEN, 15 October 1857.

LAATSTE DAG VAN VERKOOP,

Uithoofde van vertrek, tot eene **prijsvermindering** van **30** pCt., der **Voorwerpen** van

MARMER, ALBAST EN AGAATSTEEN UIT ITALIE,

Maarsmansteeg, W. IV. No. 78.

OPENBARE VERKOOPING,



in het *Heeren-Logement* aan den Burg te *Leyden*, op Zaturdag den 17den October 1857 bij Opbod, en op Zaturdag den 24sten October 1857 bij Afslag, des avonds ten 6 ure, van:

Een HUIS EN ERF te *Leyden*, aan de oostzijde van de Heerengracht, omtrent de Groenesteeg, Wijk VIII. No. 203, Kadaster Sectie C, No. 790, groot 1 roede en 21 ellen.

Het voorschreven perceel kan worden bezigtigd daags vóór en op den dag der Opveiling en Toewijzing, terwijl inlichtingen te bekomen zijn ten Kantore van den Notaris P. MULLER, te *Leyden*.



Men is van meening, ten overstaan van den te *Warmond* residerenden Notaris J. DE CRANE, ten huize van J. VAN DER VOET, in het Logement *de Stad Rome*, te *Warmond*, op Woensdag den 4den November 1857 te Veilen en op Woensdag den 11den November daaraanvolgende, beide des voormiddags ten 10 ure, te Verkoopen:

Nos. 1—7. Eene kapitale BOUWMANSWONING, genaamd *Oud-Tegelingen*, bestaande in ruime Huizing met Keuken en Kelder, voorts Stallingen voor 20 stuks Vee en 2 Paarden, Zomerhuis, Karnmolen en zes roeden Hooiberg, Wagenschuur, Varkenshok en verdere getimmerten, wijders Boomgaard, Moestuin, Werf en eenige percelen extra best WEILAND en BOSCH, alles bijzonder gunstig gelegen nabij het Station der Spoorweg-Maatschappij onder de Gemeente *Warmond*, bekend bij het Kadaster onder Sectie D. Nos. 354, 355, 355a, 356, 356a, 357, 466, 467, 583 en 584 en Sectie C. Nos. 184, 185, 190, 224, 225, 225a, 227, 228, 229, 265, 266, 267, 268, en 269, te zamen ter grootte van 17 bunders, 87 roeden en 52 ellen, waarvan 1 bunder, 69 roeden en 25 ellen aan den Straatweg en het overige in den Veerpolder gelegen is.

Nos. 8—13. Zes percelen uitmuntend WEI- EN BOUWLAND EN BOSCH, gelegen aan den Straatweg onder de Gemeente *Warmond*, bekend bij het Kadaster onder Sectie D. Nos. 42, 51, 70, 362, 362a, 363, 452, 460, 468 en 469, te zamen ter grootte van 6 bunders, 79 roeden en 45 ellen.

No. 14. Twee percelen extra best WEI- OF HOOILAND, en een perceel VISSCHERIJ, gelegen in de kleine Henmeerpolder, onder de Gemeente *Warmond*, bekend bij het Kadaster onder Sectie E. Nos. 173a, 174 en 175, ter grootte van 1 bunder, 91 roeden en 10 ellen.

No. 15. Een hecht, sterk, in den jare 1854 nieuw gebouwd HUIS, benevens WERKPLAATS en HOUTLOODS, waarin met goed succès de *Timmermans en Wagenmakers Affaire* wordt uitgeoefend, mitsgaders ERF, TUIN en een perceel uitmuntend TEELLAND, zeer gunstig gelegen aan de Hoofdvaart, nabij de Leeghwater, in de Gemeente Haarlemmermeer, in den drooggemaakten Haarlemmermeerpolder, bekend bij het Kadaster onder Sectie G. Nos. 425 en 426, ter grootte van 52 roeden en 40 ellen.

Alles breeder bij Aanplakbilletten omschreven.

De percelen Nos. 1 tot en met 13 te zamen verhuurd aan LAMBERTUS ELFERING, als: de Bouwmanswoning tot 1 Mei 1859 en de Landerijen tot Kersmis 1858, zullen eerst ieder afzonderlijk en daarna op verschillende wijzen gecombineerd te Koop worden aangeboden.

Het perceel No. 14 is verhuurd aan ALBERT HEEMSKERK, Landbouwer te *Rijnsburg*, tot Kersmis 1858 voor *f* 140 in het jaar.

De gegadigden zullen het perceel No. 1 tweemaal 's weeks en wel op Dingsdag en Donderdag, van des voormiddags 11 tot des namiddags 3 ure, en de overige percelen dagelijks kunnen bezigtigen.

— Nadere onderrigting is te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris DE CRANE, alwaar in tijds de Bewijzen van Eigendom en de Voorwaarden dezer Verkooping ter lezing zullen liggen, terwijl tusschen de Veiling en Afslag, Verhoogingen zullen worden aangenomen, tegen genot van *één Vijfde* van iedere Verhooging.

Puike beste **Winter-Aardappelen** à *f* 2.10 en *f* 2.20 per Mud, te bekomen bij G. VAN RIJN, op 't Rapenburg, hoek van de Nonnensteeg tegenover de Academie.

Bij de Wed. BORLEFFS & TEN HAVE, Water bij de Kapelsteeg, L. 169, te *Amsterdam*, komt van de Pers:

KLEINE GEDICHTEN VOOR DE LIEVE JEUGD,

AAN DE HOOGERE SCHOLEN,

Naar Mr. H. VAN ALPHEN, met Etsjes van ALEX. v. H.

Prijs 90 Cents in net moiré Carton.

VOOR OOGLIJDERS

en allen die hun gezigt wenschen te versterken of bewaren.

Door A. TER GUNNE, te Deventer, is uitgegeven en alom verzonden:

Prof. F. ARLT, **Gezondheidsleer der oogen in gezonden en lijdenden toestand**, (met een Aanhangsel over Gezigtglazen) ten algemeenen nutte beschreven. Naar den 2den druk, door A. ILCKEN, Heel- en Verloskundige te *Deventer*, à *f* 1.20.

Eene Fransche beoordeeling (*Annales d'oculist.*, t. 17, p. 92) noemt dit werkje *un véritable modèle de ce genre de publication*. Wij gelooven dat het geene verdere aanbeveling zal behoeven.

Van ZSCHOKKE, **De weg ten leven, Huis- en Handboek voor Christelijke Ouders en Jongelieden**, uit het Hoogduitsch, door R. REUDLER, Ev. Luth. Pred. te *Deventer*, verschijnt thans de 4de Aflevering, à 25 Cents.

Wie nog van de voordeelen der inteekening wenscht te profiteren haaste zich, daar de 5de Afl., waarmede het werk compleet is, weldra volgt. Dit meesterstuk van den Schrijver der *Uren aan de Godsdienst gewijd*, heeft gewis geene aanbeveling noodig.

HH. Boekhandelaren nog Ex. over hebbende, gelieven die ten spoedigste terug te zenden, daar ik door de menigvuldige bestellingen om Ex. verlegen ben.

Geschiedenis, Levensbeschrijvingen, Land- en Volkenkunde, Reisbeschrijvingen en Aardrijkskunde.

De Boeken betreffende bovengemelde vakken, alsmede de **Atlassen, Kaarten en Globen**, verkoopen de Boekhandelaren GEBROEDERS VAN DER HOEK

Heden Vrijdag 16 October des namiddags te 5 ure.

Kunsten en Wetenschappen, Natuur- en Sterrekunde, Landbouw en Landhuishoudkunde, Schei-, Genees-, Ontleed-, Heel- en Verloskunde, Veeartsenijkunde, Natuurlijke Geschiedenis en Botanie.

De Boeken betreffende deze vakken, alsmede de **Chirurgicale Instrumenten, Mineralen enz.**, worden verkocht

Zaturdag namiddag 17 October.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.
WOENSDAG 14 October.

			Laagst koers.	Hoogst koers.	Slotkoers.
NEDERLAND Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$61\frac{5}{8}$	62	$61\frac{7}{8}$
Dito Certificaten	3		$73\frac{1}{4}$	74	74
Dito dito	4		94	$94\frac{3}{8}$	$94\frac{3}{8}$
Amortisatie Syndicaat	$3\frac{1}{2}$		—	—	—
Handelmaatschappij	$4\frac{1}{2}$		$147\frac{1}{2}$	148	$147\frac{3}{4}$
O. I. Leening	4		$92\frac{1}{2}$	—	—
Aandeelen Holl. Spoorweg	$4\frac{1}{2}$		—	—	—
Dito Rijn-Spoorweg	$4\frac{1}{2}$		—	—	—
BELGIE	$2\frac{1}{2}$		—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	$2\frac{1}{2}$		—	—	—
Dito dito	$4\frac{1}{2}$		—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	3		—	—	—
Dito dito	$4\frac{1}{2}$		—	—	—
SPANJE, Obligatiën	$1\frac{1}{4}$		$24\frac{1}{8}$	$24\frac{1}{4}$	$24\frac{13}{16}$
Dito Obligatiën	3		$39\frac{1}{2}$	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	3		$35\frac{1}{2}$	$36\frac{1}{8}$	36
Bewijzen Coupons			—	—	—
PORTUGAL, te Londen	3		$42\frac{1}{2}$	43	$42\frac{5}{8}$
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	5		$102\frac{1}{2}$	$102\frac{1}{2}$	$102\frac{3}{8}$
Dito dito 1828 en 1829	5		$101\frac{1}{2}$	[illegible]	[illegible]
Certif. bij dito 1831 en 1833	5		—	—	—
Dito 1840	4		$84\frac{1}{2}$	$83\frac{1}{2}$	$84\frac{1}{4}$
Dito bij STIEGLITZ & Co.	4		$83\frac{3}{4}$	84	$83\frac{3}{4}$
Dito dito Nieuwe	4		—	—	—
Inschrijving in Assign.	6		—	—	—
Certificaten van dito	6		$64\frac{1}{2}$	—	—
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 500	f	—	—	—
Dito Obligatiën	4	pCt.	$78\frac{1}{2}$	—	—
PRUISSEN, Obl. te Londen	$4\frac{1}{2}$		—	—	—
OOSTENRIJK, W. B bij Goll.	5		—	—	—
Dito	4		—	—	—
Dito Metall.	5		$70\frac{3}{4}$	$71\frac{1}{4}$	$71\frac{1}{4}$
Dito Nieuwe	5		$82\frac{5}{8}$	83	83
Dito 1847	$2\frac{1}{2}$		$37\frac{1}{8}$	37	37
BRAZILIE, 1824 100 £	5		$97\frac{1}{2}$	—	—
SARDINIE	5		—	—	—
PERU, Geldleening 1854	$4\frac{1}{2}$		—	—	—
VENEZUELA, Obligatiën 6 pCt. nu	$4\frac{1}{2}$		23	$24\frac{1}{2}$	$24\frac{1}{2}$
GRENADA, Obligatiën	$3\frac{1}{4}$		$16\frac{3}{4}$	$17\frac{1}{4}$	$17\frac{1}{4}$
MEXICO, Obligatiën 1851	3		$17\frac{15}{16}$	$18\frac{1}{4}$	18
N.-AMERIKA, Bankactiën			—	—	—

Te Leyden ter Boekdrukkerij van DE WED. LA LAU.